

---

yoktur. Bilakis akitte belirtilen işi yapmak üzere hazır bulunması onun akdin gereğini yerine getirmesi için yeterlidir. Dolayısıyla mesai bitmeden önce işverenden veya yetkili amirden izinsiz bir şekilde işyerinden ayrılan kimse dinen caiz olmayan bir davranışta bulunmuştur.

Üçüncü sorunuz: Mesai saatleri içinde kendi işi olmayan bir başka şeyle uğraşma konusu ise;

Yukarıda belirttiğimiz gibi işçi veya memur ecîr-i hâs'tır. Sözleşmede belirtilen yer ve zamanda belirtilen işi yapmak üzere hazır bulunması sözleşmede belirtilen ücreti hak etmesi için yeterlidir. Dolayısıyla bu şekilde hazır olmakla birlikte esas görevi olan işi aksatmamak veya bir şekilde aksamasına vesile olmamak şartıyla başta ibadetler olmak üzere iş ortamının örfüne göre başka bir şeyle işgal etmesinde sakınca yoktur. Örf kavramının burada kullanılması özellikle önemlidir. Zira bu tür işlerde toplumun neyi normal neyi anormal olarak gördüğü her iş erbabı için değişiklik arz edebilir. (İslam ve Toplum DİB. 336-337)

Bu konu İslam ilmiğinde de şu şekilde izah edilmiştir:

İşçinin iş akdinden doğan en önemli borcu, akid konusu işi gerektiği şekilde, işverenin isteği doğrultusunda ifa etmesi, en temel hakkı da çalışmasının karşılığı olan ücreti almasıdır.

İşçinin işini hangi durumlarda tam ve yeterli şekilde ifa etmiş olacağı hususu akidden, kanundan, örf ve âdetten kaynaklanan ayrıntılarla belirlenir.

İşçi üstlendiği işi ifada gerekli özen ve titizliği göstermek, meşrû ihtiyaçları hariç iş süresince çalışmak ve ifayı tamamlamak zorundadır. Peygamber efendimiz, "Muhakkak ki Allah Teâlâ sizden birinizin yaptığı işi sağlam yapmasından hoşnut olur" (Süyûtî, el-Câmi'u'l-kebîr, I, 354) buyurmuştur.

İşçinin iş saatleri içinde, işverenin bilgi ve tâlimatına aykırı biçimde başka işlerle meşgul olması, çalışmaması, bir bakıma işverenin malından hırsızlık etmesi mesabesinde görülmüştür. Fakihler, bu konuya verdikleri önemin sonucu olarak, işçinin iş saatleri içinde tabii ihtiyaçları ve farz namazların ifası için işine ara verebileceğini, fakat nâfile namazla meşgul olamayacağını belirtmişlerdir.

İşçi, uhdesine verilmiş alet, malzeme ve eşyanın bakım ve muhafazasından sorumlu olup kasıt ve kusuru halinde sebep olduğu zararı tazmin eder. Ayrıca akidde kararlaştırılan hususlara, örf ve âdetten doğan ölçülere, işverenin dinen ve hukuken geçerli emir ve şartlarına aykırı davranması da hukukî sorumluluğunu gerektirir. Bu tür davranışları ile bir zarara yol açmışsa onu da ödemesi gerekir. Özetle belirtmek gerekirse işçi, işi ifada gerekli özeni göstermemesi, kusurlu ve kasıtlı davranışı sonucu işverene verdiği zararı tazmin etmekle yükümlüdür. (İslam ve Toplum DİB. 336-337)

